

ZAMĚŘENO NA PŘÍRODU
MILITARY LIFE FOR NATURE

Průvodce přírodou Načeratického kopce

Jste zvědaví, co tu bzučí, zpívá a září všemi barvami?

Zajímá vás, co je zač rostlina, které jste si všimli u cesty?

Chcete poznat některé ze vzácných druhů, které zde žijí?

Ať už jste se sem vypravili poprvé, nebo tu znáte každý kout, zveme vás na průzkumnou výpravu za živými poklady Načeratického kopce. Průvodce vám představí 26 vzácných rostlin a živočichů. Z mnoha druhů, kterými se zdejší příroda pyšní, jsme vybrali takové, které můžete zahlédnout a určit s pomocí obrázku. Doplňující informace napoví, kdy a kde je máte vyhlížet.

Přejeme vám spoustu hezkých zážitků a zajímavých objevů!

Vysvětlivky k údajům o jednotlivých druzích:

III-V Měsíce v roce, kdy druh můžete nejspíše spatřit (doba květu u rostlin, výskyt dospělců u hmyzu, doba hnízdění a pohnízdniho výskytu u ptáků).

zranitelný Stupeň ohrožení dle červeného seznamu (stupnice ve směru rostoucí míry ohrožení: málo dotčený – téměř ohrožený – zranitelný – ohrožený – kriticky ohrožený – regionálně vyhynulý – vyhynulý).

  Typické stanoviště, kde můžete druh spatřit.

 Zajímavé skutečnosti o druhu.

O NAČERATICKÉM KOPCI

Bývalé vojenské cvičiště na Načeratickém kopci patří k nemnoha místům, kde se zachovaly rozsáhlé stepi s velkým množstvím vzácných rostlin a živočichů. Významnou měrou k tomu přispělo působení armády. Tankové manévry narušovaly povrch půdy, bránily zarůstání a umožnily přežít stepním druhům, které vyžadují obnaženou půdu.

Po odchodu vojáků začalo území zarůstat náletovými dřevinami a dalšími rostlinami, které se šíří na neudržovaných pozemcích. Stepí a na ně vázaný život začaly postupně mizet.

V rámci projektu Military LIFE for Nature byly z nejcennějších částí území odstraněny náletové dřeviny a porosty třtiny křovištní. Současně jsou podporovány takové způsoby dlouhodobého využití, které brání návratu dřevin a udržují stepi rozvolněné a plné života. Osvědčuje se zejména tradiční způsob pastvy ovcí a koz. V péči o některá místa pomáhá i motokros nebo vyřazená vojenská technika, která zároveň připomíná kus zdejší historie.

koniklec velkokvětý

foto: David Průša

III–IV
zranitelný

  Krátkostébelné stepní trávníky.

Velmi mu prospívá vypalování a pastva, které rozvolňují porost a zbavují jej stařiny.

foto: Libor Zdařil

IV–VI
zranitelný

  Stepní trávníky.

Zaujme nápadnými, vonnými, hnědofialově žilkovanými květy.

večernice smutná

foto: Libor Zdařil

divizna brunátná

V–VI
téměř ohrožený

 Stepní trávníky.

Naše jediná divizna, která nemá žluté (nebo vzácně bílé) květy.

foto: Libor Zdařil

VI–VIII
téměř ohrožený

 Stepní trávníky.

Dobře poznatelná podle tuhých, modrozelených, ojnělých listů.

lnice kručinkolistá

foto: Jiří Koptík

rozrazil klasnatý

VI–IX
málo dotčený

 Stepní trávníky.

Vzácně můžete najít i rostliny s růžovými květy.

foto: Jiří Koptík

VII–X
ohrožený

 Řídké suché trávníky na písčitých půdách.

Velmi doplatil na celkové zarůstání a přehnojení krajiny.

smil písečný

křivatec český

foto: Jiří Koptík

II–IV
zranitelný

Skalní výchozy s nesouvislou vegetací.

U nás netvoří semena, rozmnožuje se pouze cibulkami.

foto: Libor Zdařil

VII–IX
téměř ohrožený

Skalní stepi.

Náš jediný žlutokvětý druh česneku.

česnek žlutý

kosatec nízký

foto: Pavel Marhoul

IV–V
zranitelný

 Stepní trávníky.

Hledejte opravdu nízko při zemi. Květy mohou být kromě nejčastějších modrofialových i žluté, bílé nebo růžové.

foto: Jan Hájek

VI–VIII
téměř ohrožený

 Stepní trávníky, skalní stepi.

Náš jediný kavyl, který nemá péřité osiny.

kavyl vláskovitý

foto: Adam Poledníček

stepník rudý

VIII–X
zranitelný

Stepi a písčiny, na holé půdě.

Samice jsou větší a celé černé.

foto: Pavel Marhoul

VIII–X

–

kobylka šedá

Řídké teplomilné trávníky, stepi
a písčiny.

S kobylkou šedou se setkáte
poměrně často na zachovalých
stepních loukách. Dobře létá.

- výskyt koniklece velkokvětého
- nejzachovalejší části stepí
- zbytky drobných lomů
- mokřiny
- pastva ovcí a koz
- vyhlídkové body

foto: Pavel Marhoul

cvrčivec révový

VIII–X

–

Vyšší vegetace (byliny a keře)
na suchých a teplých místech.

Jediný domácí zástupce cvrčků,
který nežije na zemi, ale ve vyšší
vegetaci.

foto: Pavel Marhoul

VII–IX téměř ohrožený

saranče vlašská

Řídké trávníky a plochy s holou
půdou.

V minulosti při přemnožení
působila hospodářské škody,
nyní je však vzácná a ohrožená.

foto: Pavel Marhoul

saranče černoskvorná

VII–X
téměř ohrožený

  Řídké teplomilné trávníky, stepi a písčiny.

Málo pohyblivá, většina jedinců se celý život zdržuje na malé ploše.

foto: Karel Šimeček

VII–IX
zranitelný

  Teplomilné trávníky.

V současnosti se rychle šíří do severnějších a výše položených oblastí.

kudlanka nábožná

foto: Vít Hotárek

hnědásek květelový

VI–VIII
kriticky ohrožený

Stepi a pastviny s holými místy,
trávníky a keři.

Dospělci jsou nepoživatelní
pro predátory.

foto: Zdeněk Hanč

modrásek jetelový

V–VI, VIII–X
zranitelný

Vyprahlé stepi a pastviny,
suchopáry.

O housenky se starají mravenci,
hlídají je před nepřáteli.

okáč kostřavový

foto: Vít Hotárek

VII–IX
zranitelný

  Stepi, lesostepi a písčiny.

V ČR se vyskytuje jen na jižní Moravě.

foto: Irena Wenischová

IV–VI, VII–IX
téměř ohrožený

  Křovinaté stráně.

Samci se často slétají ve velkých počtech na vrcholy holých kopců, kde vyčkávají samice.

otakárek ovocný

foto: Dalimír Kaiserlich

drvodělka fialová

IV–IX

–

Lesostepi, teplé okraje lesů.

Hnízdí ve dřevě a mají jedny z největších vajíček v poměru k tělu ze všech druhů hmyzu.

foto: Pavel Marhoul

VII–IX téměř ohrožený

žahalka žlutá

Na květech některých rostlin (např. máčky a mateřídoušky).

Larvy žijí v zemi, kde parazitují na larvách zlatohlávků a chroustů.

majka obecná

foto: Michal Hendrych

XII–IX
zranitelný

Často lezou na cestách, nebo se živí trávou na jejich okrajích.

Larvy se vyvíjejí u samotářských včel, čekají na ně na květech.

foto: Josef Čech

IV–VI / VI–VIII
ohrožený

dudek chocholatý

Otevřené plochy, kde sbírá na zemi potravu, často na cestách.

Mláďata se brání vystřikováním páchnoucího sekretu.

foto: Luboš Mráz

pěnice vlašská

V-VI / VI-VIII
zranitelný

Kompaktní ostrůvky křovin na loukách a pastvinách.

Žije ukrytá v keřích, nápadné je hlasité varování znějící jako „čerrr“.

foto: Karel Šimeček

V-VI / VI-VIII
téměř ohrožený

tuhýk obecný

Otevřené plochy s rozptýlenými keři.

Nespotřebovanou kořist (velký hmyz, hlodavce, ještěrky) někdy napichuje na trny.

Vytvořeno s podporou programu LIFE Evropské unie
a Ministerstva životního prostředí ČR. Nemusí vyjadřovat
stanoviska Evropské unie ani Ministerstva životního prostředí.

Grafická úprava: Ivana Bartůňková www.ibart.cz

Foto na obálce: Marián Polák

www.beleco.cz/militarylife

Military LIFE for Nature LIFE15 NAT/CZ/001028

beleco

Ministerstvo životního prostředí

Wetland

ČESKÁ KRAJINA